

Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving

Directie Rechtsbestel

Postadres: Postbus 20301, 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal

Postbus 20018

2500 EA Den Haag

Bezoekadres

Schedeldoekshaven 100

2511 EX Den Haag

Telefoon (070) 3 70 79 11

Fax (070) 3 70 79 00

Onderdeel	Afdeling Rechtspraak en geschiloplossing
Datum	31 januari 2007
Ons kenmerk	5465709/07
Onderwerp	Evaluatierapport modernisering rechterlijke organisatie

Bij beantwoording de
datum en ons kenmerk
vermelden. Wilt u slechts
één zaak in uw brief
behandelen.

Op 12 december jl. heb ik u het evaluatierapport over de modernisering van de rechterlijke organisatie, getiteld "Rechtspraak is kwaliteit" doen toekomen. Ik heb u daarbij medegedeeld, dat ik u in januari zal berichten over de wijze waarop het kabinetsstandpunt inzake dit rapport zal worden bepaald.

Met het evaluatierapport "Rechtspraak is kwaliteit" wordt uitvoering gegeven aan de evaluatie van de Wet Organisatie en bestuur gerechten (Wet van 6 december 2001, Stb. 582) en de Wet Raad voor de rechtspraak (Wet van 6 december 2001, Stb. 583) zoals bepaald in artikel XIX, respectievelijk artikel IX. De wetten zijn inwerking getreden op 1 januari 2002. Met deze inwerkingtreding is de rechtsprekende organisatie ingrijpend gewijzigd. De rechtsprekende organisatie heeft zelf het beheer over de gerechten gekregen door de invoering van integraal management, de kantonrechtspraak is bestuurlijk ondergebracht bij de rechtbanken en de rechtspraak heeft een centraal orgaan gekregen in de vorm van de Raad voor de rechtspraak. Deze veranderingen waren het sluitstuk van een veelomvattende moderniseringsoperatie die werd gestart met de uitvoering van de Contourennota "Rechtspraak in de 21^e eeuw" ¹ en het Programma Versterking Rechterlijke Organisatie van de rechtsprekende organisatie zelf.

Met de evaluatie van beide wetten wordt een belangrijk nieuw ijkpunt gemarkeerd. De vraag die voorligt is, of de organisatie van de rechtspraak hiermee in hoofdlijnen af is en wat de ambities voor de komende jaren voor de rechtspraak zijn. In dit licht zullen de vele aanbevelingen van de Commissie evaluatie modernisering rechterlijke organisatie gezien moeten worden. Ik acht het

¹ TK 1998-1999, 26 352, nr. 2

aangewezen dat het standpunt over het evaluatierapport door het nieuwe kabinet wordt geformuleerd. Dit zal onvermijdelijk enige tijd in beslag nemen, nu daarvoor niet alleen intensief overleg met de Raad voor de rechtspraak nodig zal zijn, maar een zorgvuldige voorbereiding ook consultatie van de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak en eventueel van de beroepsorganisaties, zoals de Nederlandse Orde van Advocaten en de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders vereist.

Ik ben echter van oordeel dat het bovenstaande niet moet betekenen dat tot het moment dat het kabinet zijn standpunt over het rapport heeft bepaald, de beleidsontwikkeling met betrekking tot de rechtspraak stil komt te liggen. Op een aantal onderwerpen zijn of worden inmiddels al beleids- of wetgevingsactiviteiten ontplooid. Ik meen er goed aan te doen de trajecten met betrekking tot onderstaande onderwerpen onverminderd doorgang te doen vinden.

Daarnaast heb ik in het kader van de “prijsonderhandelingen” voor de periode 2008 – 2010 overlegd met de Raad voor de rechtspraak over investeringen in de kwaliteit van rechtspraak en heb ik hierover met de Raad een akkoord bereikt. Mede hierdoor kan de “kwaliteit van de rechtspraak” de komende jaren in belangrijke mate de agenda bepalen. Ik denk daarbij bij voorbeeld aan de uitwerking en implementatie van voorstellen die uiteengezet zijn in de notitie ‘In het belang van een goede strafrechtspraak’.² De kwaliteitsimpuls die dit moet opleveren ziet onder meer op het vaker meervoudig zitten, versterking van het rechtercommissariaat, verbetering van de motivering van vonnissen, meer ruimte voor reflectie en opleidingen en verdere professionalisering van het onderzoek ter zitting en van de technische waardering van bewijsmiddelen.

Samenwerking tussen gerechten

De commissie concludeert met betrekking tot de werking van het stelsel o.a. dat er geen noodzaak is om het aantal arrondissementen te wijzigen. Wel is de commissie van oordeel dat voor het realiseren van gespecialiseerde rechtspraak, het opvangen van pieken, het waarborgen van de kwaliteit en continuïteit van de rechtspraak in de kleinere (deel)rechtsgebieden en het op peil houden van de kwaliteit van specialistische bedrijfsvoeringfuncties een grotere schaal nodig kan zijn. Deze kan volgens de commissie tot stand worden gebracht door structurele samenwerkingsverbanden tussen gerechten. De commissie acht het wenselijk dat een wettelijke grondslag voor samenwerking in de rechtspraak wordt opgenomen in de Wet op de rechterlijke organisatie.

In zijn brief van 9 juli 2004³ heeft mijn ambtsvoorganger al aangekondigd voornemens te zijn met een wetsvoorstel te komen om een samenwerkingsbepaling in de Wet op de rechterlijke organisatie op te nemen. Om diverse redenen, waaronder deze op komst zijnde evaluatie, is aan dit voornemen de afgelopen periode geen prioriteit gegeven. Ik acht, mede gelet op het advies van de commissie, de tijd nu rijp om met de voorbereiding van dit wetsvoorstel te beginnen.

² *In het belang van een goede strafrechtspraak*, Raad voor de rechtspraak, mei 2006.

³ TK 2003-2004, 29279, nr. 10 p.5

De commissie bepleit tevens een nader oordeel over de schaal van de samenwerkingsregio's. De commissie benadrukt daarbij dat bij de vormgeving van de regio's rekening moet worden gehouden met aspecten van de regioparketstructuur van het OM en de bestuurlijke indeling van Nederland. Om tot een goede afstemming te komen met betrekking tot de regionale indeling bij de ZM en het OM en gezamenlijk tot goede oplossingen te komen voor eventuele knelpunten zal op korte termijn overleg plaatsvinden met de Raad voor de rechtspraak en het College van Procureurs-generaal.

Hoewel niet genoemd door de commissie, beperken schaalgerelateerde knelpunten zich niet tot enkel het niveau van de rechtbanken. Eerder hebben mijn ambtsvoorganger en ik aan de vaste commissie voor Justitie van de Eerste Kamer laten weten dat na de evaluatie zal worden gezien of er aanleiding is om tot een ressortelijke herindeling te komen.⁴ Daarom laat ik thans inventariseren welke varianten van ressortelijke herindeling tot een meer evenwichtige indeling leiden zodat schaalgerelateerde knelpunten kunnen worden voorkomen.

Locatiebeleid

De commissie beveelt aan niet de locatie van nevenvestigingen in de wet te regelen, maar in de wet het grondbeginsel neer te leggen dat voorzien dient te worden in toegankelijke rechtspraak.

Een heroverweging van het locatiebeleid hangt nauw samen met opvattingen over de aard en invulling van het principe van toegankelijkheid en te maken keuzen over samenwerking tussen gerechten en een eventuele regio-indeling. Een standpunt over dit algemene vraagstuk past in een in te nemen integrale reactie op het evaluatierapport. Wel heb ik recent bij uw Kamer voorgehangen een ontwerpbesluit tot wijziging van het Besluit nevenvestiging- en nevenzittingsplaatsen.⁵ Het voorgehangen voorstel voorziet in het aanpakken van enkele concreet gebleken knelpunten middels het opheffen van enkele nevenzittingsplaatsen. De vaste commissie voor Justitie van uw Kamer heeft mij inmiddels verzocht het voorgehangen besluit niet vast te stellen. De vaste commissie wenst ook de kwestie van specifieke nevenvestigings- en nevenzittingsplaatsen te betrekken bij de behandeling van het eindrapport van de Commissie evaluatie modernisering rechterlijke organisatie. Ik merk op dat het handhaven van nevenzittingsplaatsen die uit een oogpunt van bereikbaarheid van de rechtspraak niet langer nodig zijn, tot een vermijdbare belasting van het budget voor de rechtspraak leidt. Zolang deze nevenzittingsplaatsen bestaan, moeten daar in griffie-openingsuren worden voorzien en zittingen worden gehouden. Tot het laatste verplicht artikel 12, eerste lid, van het Besluit nevenvestiging- en nevenzittingsplaatsen. Ik zal het verzoek van uw commissie graag in een spoedig te voeren overleg met uw Kamer over het nevenlocatiebeleid bespreken. Het beleid op langere termijn ziet op een meer structurele heroverweging van betrokken belangen, de functie van nevenlocaties en de toedeling van verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Ik ben echter van oordeel dat de beoogde sluiting van enkele nevenzittingsplaatsen niet in de weg staat aan een

⁴ EK 2006-2007, 30 300 VI, C en E

⁵ TK 2006-2007, 29 279, nr. 43

fundamentele heroverweging in het licht van de aanbevelingen van de evaluatiecommissie en de zich ontwikkelende samenwerking tussen gerechten.

De Minister van Justitie,